DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

2. juli 2009 *

I sag C-32/08,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Alicante y nº 1 de Marca Comunitaria (Spanien) ved afgørelse af 18. januar 2008, indgået til Domstolen den 28. januar 2008, i sagen:

Fundación Española para la Innovación de la Artesanía (FEIA)

mod

Cul de Sac Espacio Creativo SL,

Acierta Product & Position SA,

har

* Processprog: spansk.

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann, og dommerne M. Ilešič (refererende dommer), A. Tizzano, A. Borg Barthet og E. Levits,

generaladvokat: P. Mengozzi
justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 29. januar 2009,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Fundación Española para la Innovación de la Artesanía (FEIA) ved abogada J. Sanmartín Sanmartín

— Cul de Sac Espacio Creativo SL ved abogado O.L. Herreros Chico

— Acierta Product & Position SA ved abogada T. Sánchez Morgado

— Det Forenede Kongeriges regering ved I. Rao, som befuldmægtiget, bistået af barrister S. Malynicz

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved I. Martínez del Peral og H. Krämer, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 26. marts 2009,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 14, stk. 1 og 3, samt artikel 88, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design (EFT 2002 L 3, s. 1, herefter »forordningen«).

2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem Fundación Española para la Innovación de la Artesanía (herefter »FEIA«) og selskaberne Cul de Sac Espacio Creativo SL (herefter »Cul de Sac«) og Acierta Product & Position SA (herefter »Acierta«) vedrørende retten til EF-design af kukure.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 Det fremgår af første betragtning til forordningen, at denne har til formål at opnå et »EF-design, der gives samme beskyttelse med samme retsvirkninger inden for hele Fællesskabets område«.

4 Ottende betragtning til forordningen bestemmer:

»En mere lettilgængelig designbeskyttelsesordning, der er tilpasset det indre markeds behov, er som følge heraf af vital betydning for Fællesskabets økonomi.«

5 Niende betragtning til forordningen bestemmer:

»De materielle bestemmelser i denne forordning om design bør tilpasses de relevante bestemmelser i [Europa-Parlamentets og Rådets] direktiv 98/71/EF [af 13. oktober 1998 om retlig beskyttelse af mønstre (EFT L 289, s. 28)]«.

6 Det anføres i betragtning 16 til forordningen:

»Nogle af disse [økonomiske] sektorer [i Fællesskabet] fremstiller en lang række design til produkter, der ofte har kort levetid, hvor beskyttelse uden omstændelige registreringsformaliteter er en fordel, og hvor beskyttelsens varighed er af mindre betydning […]«

7 Betragtning 21 til forordningen bestemmer:

»[…] Det ikke-registrerede EF-design bør […] kun give ret til at forhindre kopiering […]«

8 Betragtning 25 til forordningen lyder som følger:

»De industrisektorer, der inden for korte perioder frembringer en lang række design, der kan have kort levetid, og hvoraf måske kun nogle få bliver markedsført, vil ofte foretrække et ikke-registreret EF-design. Sådanne sektorer har ligeledes behov for lettere adgang til et registreret EF-design, og derfor vil muligheden for at kombinere flere design i én kollektiv ansøgning opfylde dette behov. De design, der er omfattet af en samlet ansøgning, kan imidlertid behandles uafhængigt af hinanden med hensyn til […] overdragelse […]«

9 Betragtning 31 til forordningen bestemmer:

»Denne forordning er ikke til hinder for, at der på design, der er beskyttede som EF-design, anvendes love om industriel ejendomsret eller andre relevante love i medlemsstaterne, såsom dem, der vedrører designbeskyttelse opnået ved registrering, eller dem, der vedrører ikke-registrerede design […]«

10 Forordningens artikel 1, stk. 2, litra a), bestemmer:

»Et EF-design beskyttes:

a) som et »ikke-registreret EF-design«, hvis det gøres offentligt tilgængeligt i overensstemmelse med denne forordning«.

11 Samme artikels stk. 3 bestemmer:

»EF-design har enhedskarakter. De har samme retsvirkninger overalt inden for Fællesskabet. Et design kan kun […] overdrages […] med virkning for hele Fællesskabet. Dette princip og dets konsekvenser gælder, medmindre andet er fastsat i denne forordning.«

12 Forordningens afsnit II med overskriften »Designlovgivningen« indeholder bl.a. en første afdeling med overskriften »Betingelser for beskyttelse«, der omfatter artikel 3-9, en tredje afdeling med overskriften »Retten til EF-designet«, der omfatter artikel 14-18, og en femte afdeling med overskriften »Ugyldighed«, der omfatter artikel 24-36.

13 Forordningens artikel 3, litra a), definerer et »design« som »et produkts eller en del af et produkts udseende, navnlig bestemt af de særlige træk ved selve produktets og/eller dets udsmyknings linjer, konturer, farver, form, tekstur og/eller materiale«.

14 Forordningens artikel 11 med overskriften »Begyndelses- og sluttidspunktet for et ikke-registreret EF-designs beskyttelse« bestemmer i stk. 1:

»Et design, der opfylder de i første afdeling fastsatte betingelser, beskyttes som ikke-registreret EF-design for et tidsrum på tre år fra den dato, hvor designet først er blevet offentliggjort inden for Fællesskabet.«

15 Forordningens artikel 14 med overskriften »Retten til EF-designet« bestemmer i stk. 1 og 3:

»1. Retten til EF-designet tilkommer designeren eller den, til hvem dennes ret er overgået.

[…]

3. Er et design imidlertid blevet frembragt af en arbejdstager som led i udførelsen af dennes opgaver eller efter anvisninger fra vedkommende arbejdsgiver, tilkommer retten til EF-designet arbejdsgiveren, medmindre andet er fastsat ved aftale eller i gældende national lovgivning.«

16 Forordningens artikel 19 med overskriften »De rettigheder, der er knyttet til et registreret EF-design«, bestemmer i stk. 2:

»Et ikke-registreret EF-design giver imidlertid kun indehaveren ret til at forbyde de i stk. 1 nævnte handlinger, hvis den brug, som der gøres indsigelse imod, skyldes kopiering af det beskyttede design.«

17 Forordningens artikel 25 med overskriften »Ugyldighedsgrunde« bestemmer i stk. 1, litra c), at et EF-design kun kan erklæres ugyldigt, […] »hvis indehaveren i henhold til en domstolsafgørelse ikke er berettiget til EF-designet i medfør af artikel 14«.

18 Artikel 27 med overskriften »Ligestilling af EF-design med nationale designrettigheder« bestemmer i stk. 1:

»Medmindre andet er fastsat i artikel 28, 29, 30, 31 og 32, betragtes et EF-design, som er genstand for ejendomsret i sin helhed og er gældende for hele Fællesskabets område, som et nationalt design i den medlemsstat:

a) hvor indehaveren har sit hovedsæde eller sin bopæl på det relevante tidspunkt, eller

b) hvor indehaveren, såfremt litra a) ikke finder anvendelse, har et forretningssted på det relevante tidspunkt.«

19 Forordningens afsnit IX med overskriften »Kompetence og retspleje i søgsmål vedrørende EF-design« indeholder en anden afdeling, »Retssager om krænkelse af EF-design og om EF-designs gyldighed«, der omfatter artikel 88.

20 Denne artikel med overskriften »Lovvalg« bestemmer i stk. 1 og 2:

»1. EF-designdomstolene anvender bestemmelserne i denne forordning.

2. I alle spørgsmål, der ikke er omfattet af denne forordning, anvender EF-designdomstolene den nationale lovgivning, herunder den interne internationale privatret.«

21 Artikel 96 med overskriften »Forholdet til andre former for beskyttelse i henhold til national ret« bestemmer i stk. 1:

»Bestemmelserne i denne forordning berører ikke Fællesskabets eller vedkommende medlemsstats lovgivning om ikke-registrerede design […]«

22 I henhold til dets tredje betragtning har direktiv 98/71 til formål at tilnærme medlemsstaternes lovgivning om beskyttelse af mønstre.

23 Dette direktiv præciserer i artikel 2, at det bl.a. finder anvendelse på mønstre, der er registreret hos en medlemsstats centrale myndigheder for industriel ejendomsret eller hos Benelux-Mønsterkontoret.

24 Artikel 11, stk. 1, litra c), i direktiv 98/71 bestemmer:

»Registrering af et mønster afslås, eller mønsterretten i forbindelse med et allerede registreret mønster erklæres ugyldig:

[…]

c) hvis ansøgeren eller indehaveren af mønsterretten ikke er berettiget til den i henhold til vedkommende medlemsstats lovgivning […]«

Nationale bestemmelser

25 Lov nr. 20/2003 om retlig beskyttelse af industrielt design (ley 20/2003, de Protección Jurídica del Diseño Industrial) af 7. juli 2003 (BOE nr. 162 af 8.7.2003, s. 26348, herefter »LPJDI«) finder alene anvendelse på registrerede design.

26 LPJDI's artikel 14, stk. 1, bestemmer, at »[r]etten til at registrere et design tilkommer ophavsmanden eller dennes retssuccessorer«.

27 LPJD's artikel 15 med overskriften »Design frembragt inden for rammerne af et ansættelses- eller tjenesteydelsesforhold« bestemmer:

»Når designet er blevet frembragt af en arbejdstager som led i udførelsen af dennes opgaver eller efter anvisning fra vedkommende arbejdsgiver, eller efter bestilling inden for rammerne af et tjenesteydelsesforhold, tilkommer retten til at registrere designet arbejdsgiveren eller den kontraktpart, der har afgivet bestilling på frembringelsen af designet, medmindre andet bestemmes i kontrakten.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

28 FEIA udarbejdede et projekt benævnt »D'ARTES«, hvorved 50 værksteder inden for håndværk og kunsthåndværk fra forskellige sektorer ved hjælp af et designprojekt, der gennemførtes af en fagmand på området, kunne skabe en kollektion af genstande med henblik på markedsføring deraf.

29 AC&G, SA (herefter »AC&G«) var det selskab, der i sin egenskab af leder af projektet fastlagde den konkrete praktiske gennemførelse af D'ARTES og var den, der havde til opgave at udvælge designerne og indgå aftaler med dem.

30 AC&G indgik derfor med Cul de Sac en mundtlig aftale, som ikke var omfattet af den spanske lovgivning om arbejdsforhold, og i henhold til hvilken Cul de Sac skulle fremstille et design og yde teknisk bistand til en kunsthåndværker med henblik på dennes kreation af en ny produktkollektion. Cul de Sac modtog for sin ydelse et beløb på 1 800 EUR, eksklusive moms, fra AC&G.

31 Cul de Sac designede en serie kukure, som blev fremstillet under den første fase af D'ARTES af kunsthåndværker Verónica Palomares, og de blev præsenteret offentligt i april 2005 under kollektionsnavnet »Santamaría«.

32 Derefter indledte Cul de Sac og Acierta en fremstilling og markedsføring af kukure under kollektionsnavnet »TIMELESS«.

33 Idet FEIA var af den opfattelse, at disse kukure var en kopi af det ikke-registrerede EF-design i »Santa Maria«-kollektionen, som den anså sig for indehaver af, både som følge af sin egenskab af sponsor for og væsentligste bidragsyder til projektet D'ARTES og i

medfør af AC&G's overdragelse til FEIA af enerettighederne over de produkter, der var fremstillet under den første fase af det pågældende projekt, anlagde FEIA sag mod Cul de Sac og Acierta, principalt under påberåbelse af en krænkelse af EF-designet og subsidiært under påberåbelse af illoyal konkurrence.

34 FEIA har bl.a. gjort gældende at være indehaver af det ikke-registrerede EF-design af kukurene fra »Santamaria«-kollektionen i henhold til LPDJI's artikel 15, idet de blev fremstillet af Cul de Sac efter bestilling af AC&G, som FEIA's »synlige« agent, inden for rammerne af en tjenesteydelse mod vederlag.

35 Cul de Sac og Acierta har bestridt, at AC&G og/eller FEIA har været eller er indehaver af det pågældende EF-design, og FEIA har følgelig ikke søgsmålskompetence.

36 Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Alicante y nº 1 de Marca Comunitaria er af den opfattelse, at FEIA alene kan gøre gældende at være indehaver af det pågældende design i hovedsagen, såfremt AC&G i forbindelse med en påstået overdragelse til FEIA af designet selv var indehaver af rettighederne over det pågældende design.

37 På denne baggrund har Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Alicante y nº 1 de Marca Comunitaria besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 14, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design fortolkes således, at den kun omfatter EF-design, der er frembragt inden for rammerne af et ansættelsesforhold, hvor frembringeren/designeren er part i en kontrakt, der er undergivet lovgivningen om ansættelsesforhold, og som opfylder betingelserne vedrørende afhængighed og underordnelse? Eller

2) Skal udtrykkene »arbejdstager« og »arbejdsgiver« i EF-designforordningens artikel 14, stk. 3, fortolkes vidt, således at de også omfatter andre forhold end ansættelsesforhold, såsom forhold, hvor en person (designeren) i medfør af en privat- eller handelsretlig kontrakt (og dermed uden, at der foreligger et afhængigheds- og underordnelsesforhold eller et længerevarende forhold) forpligter sig til at frembringe et mønster eller en model (et design) for en anden person for en bestemt pris, og det frembragte følgelig anses for at tilhøre den person, som afgiver bestillingen, medmindre noget andet bestemmes i kontrakten?

3) Såfremt det andet spørgsmål besvares benægtende, fordi de faktiske forhold er forskellige ved mønstre og modeller, der er frembragt inden for rammerne af et ansættelsesforhold, og mønstre og modeller, der er frembragt inden for rammerne af et forhold, der ikke er et ansættelsesforhold, spørges:

   a) Finder hovedreglen i EF-designforordningens artikel 14, stk. 1, anvendelse, og må det følgelig antages, at det frembragte tilhører designeren, medmindre parterne bestemmer noget andet i kontrakten? Eller

   b) Skal EF-designdomstolen anvende den nationale lovgivning vedrørende mønstre og modeller i medfør af henvisningen i EF-designforordningens artikel 88, stk. 2?

4) Såfremt det i medfør af henvisningen er national ret, der skal finde anvendelse, og denne (således som det er tilfældet i spansk ret) ligestiller mønstre og modeller, der er frembragt inden for rammerne af et ansættelsesforhold (hvor det frembragte tilhører arbejdsgiveren, medmindre andet er aftalt), med mønstre og modeller, der er frembragt i henhold til en bestilling (hvor det frembragte tilhører den part, der har afgivet bestilling herpå, medmindre andet er aftalt), er det da muligt at anvende den nationale lovgivning i dette tilfælde?

5) Hvis det fjerde spørgsmål besvares bekræftende, vil en sådan løsning (hvor det frembragte tilhører den part, der har afgivet bestilling herpå, medmindre andet aftales) da ikke være i modstrid med det benægtende svar på det andet spørgsmål?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Om det første og det andet spørgsmål vedrørende anvendelsesområdet for forordningens artikel 14, stk. 3

38 Med disse spørgsmål, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordningens artikel 14, stk. 3, ligeledes finder anvendelse på EF-design, der frembringes efter bestilling og således frembringes uden for et arbejdsforhold.

Indlæg for Domstolen

39 FEIA og Det Forenede Kongeriges regering har plæderet for en anvendelse af forordningens artikel 14, stk. 3, på design, der frembringes efter bestilling, og har gjort gældende, at bestemmelsen og særligt begreberne »arbejdsgiver« og »arbejdstager«, som bestemmelsen henviser, til ikke udelukkende skal fortolkes på grundlag af sin ordlyd, men ligeledes i lyset af den generelle opbygning og formålene i det system, den er et led i.

40 Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Cul de Sac og Acierta har derimod foreslået, at bestemmelsen i forordningens artikel 14, stk. 3, udelukkende finder anvendelse på design, der frembringes inden for rammerne af et ansættelsesforhold, som indebærer et underordnelsesforhold.

41 Acierta og Kommissionen har desuden bemærket, at stk. 3 er en fravigende bestemmelse eller en undtagelsesbestemmelse i forhold til den generelle bestemmelse i stk. 1, som derfor ikke kan fortolkes bredt eller anvendes analogt på situationer, der ikke er udtrykkeligt omfattet.

42 Kommissionen er endelig af den opfattelse, at den foreslåede fortolkning bekræftes af forarbejderne og af vedtagelsesproceduren til forordningen og er sammenhængende med det fællesskabsretlige og internationale system vedrørende andre industrielle ejendomsrettigheder.

Domstolens svar

43 Som det fremgår af forordningens artikel 14, stk. 1, tilkommer retten til EF-designet designeren eller den, til hvem dennes ret er overgået.

44 Det fremgår derimod af den pågældende artikels stk. 3, at retten til EF-designet tilkommer arbejdsgiveren, såfremt designet frembringes af en arbejdstager som led i

udførelsen af dennes opgaver eller efter anvisninger fra vedkommende arbejdsgiver, medmindre andet er fastsat ved aftale eller i gældende national lovgivning.

45 FEIAS' og Det Forenede Kongeriges regerings argumentation, hvorefter begreberne »arbejdsgiver« og »arbejdstager«, der nævnes i det pågældende stykke, skal fortolkes udvidende, således at det også omfatter design, der frembringes efter bestilling, må derfor forkastes.

46 Det bemærkes herved, at fællesskabslovgiver med dette stykke har fastsat en særlig ordning for EF-design, der frembringes inden for rammerne af et ansættelsesforhold.

47 Dette følger særligt af den omstændighed, at fællesskabslovgiver ved affattelsen af det pågældende stykke valgte formuleringen »arbejdsgiver« som den, der opnår ret til det EF-design, der frembringes inden for rammerne af et ansættelsesforhold, og ikke den klart bredere formulering »kommittent«.

48 Det fremgår i øvrigt af ordlyden af forordningens artikel 14, stk. 3, at »arbejdsgiveren« bliver indehaver af EF-designet, når »arbejdstageren« frembringer dette som led i udførelsen af sine opgaver eller efter anvisninger fra vedkommende arbejdsgiver.

49 Med hensyn til begrebet »arbejdstager« skal det også konstateres, at fællesskabslovgiver i relation til den person, der frembringer et design, i bestemmelsen ikke valgte det klart bredere udtryk »kommissionær«. Det er derfor den person, der under frembringelsen af

EF-designet under udøvelsen af et arbejdsforhold er underordnet sin »arbejdsgiver«, der omfattes af begrebet »arbejdstager«.

50 Hvad angår den del af stykket, der lyder: »medmindre andet er fastsat ved aftale eller i gældende national lovgivning«, skal det præciseres, at den dels giver parterne mulighed for at udpege »arbejdstageren« som indehaver af EF-designet, og dels giver medlemsstaterne mulighed for i den nationale lovgivning at fastsætte, at »arbejdstageren« er indehaver af EF-designet, i begge tilfælde forudsat, at designet frembringes under udøvelsen af et arbejdsforhold.

51 Det følger heraf, at fællesskabslovgiver har haft til hensigt at definere den særlige ordning i forordningens artikel 14, stk. 3, ved en særlig type kontraktforhold, nemlig arbejdsforhold, hvilket udelukker undtagelsens anvendelighed på øvrige kontraktforhold, såsom kontraktforhold vedrørende design, der frembringes efter bestilling.

52 Denne fortolkning bekræftes desuden af forordningens forarbejder.

53 I den forbindelse har Kommission gjort gældende, at det i betragtningerne til forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om EF-design (KOM(93) 342 endelig udg. af 3.12.1993) præciseres, at det er arbejdsgiveren, der er indehaver af et EF-design, når designet frembringes af en arbejdstager som led i udførelsen af de opgaver, der udspringer af arbejdskontrakten.

54 Det er i øvrigt Kommissionens opfattelse, hvilket også følger af punkt 27-32 i generaladvokatens forslag til afgørelse, at selv om det første foreløbige forslag til Kommissionens forordning ud over at indeholde en bestemmelse om rettighederne over EF-design, som frembringes af en arbejdstager, ganske vist indeholdt en udtrykkelig bestemmelse vedrørende rettighederne over EF-design, som frembringes efter bestilling, blev denne bestemmelse ikke gentaget i forordningen.

55 På grundlag af samtlige anførte betragtninger skal det første og det andet spørgsmål besvares med, at forordningens artikel 14, stk. 3, ikke finder anvendelse på EF-design, der frembringes efter bestilling.

Om det tredje spørgsmål, litra a), vedrørende fortolkningen af forordningens artikel 14, stk. 1

56 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordningens artikel 14, stk. 1, skal fortolkes således, at retten til EF-designet tilkommer designeren, medmindre den ved aftaler er blevet overdraget til dennes retssuccessor.

Indlæg for Domstolen

57 FEIA har gjort gældende, at artikel 14 i sin helhed skal fortolkes i lyset af forordningens formål og under hensyntagen til lovgivers intentioner om alene at indføre en minimumsregulering på området. FEIA har for det første særligt henvist til forordningens artikel 27, 88 og 96, der indeholder en henvisning til de nationale lovgivninger og giver hjemmel til, at disse kan indeholde en beskyttelse af EF-design, som rækker videre end den, der følger af forordningen, og for det andet til sjette,

ottende og niende betragtning til forordningen, som henviser til de krav, der er knyttet til overholdelsen af subsidiaritets- og proportionalitetsprincippet, samt angiver formålet om at tilpasse de materielle bestemmelser i forordningen i forhold til de tilsvarende bestemmelser i direktiv 98/71.

58 FEIA har desuden foreslået, at begrebet »den, til hvem dennes ret er overgået« i forordningens artikel 14, stk. 1, skal fortolkes som en henvisning til de forskellige mulige måder, hvorpå rettigheder over design kan erhverves i henhold til lovgivningerne i medlemsstaterne, herunder den i LPJDI's artikel 15 omhandlede måde til fordel for den, der har bestilt det pågældende design.

59 Ifølge Kommissionen, Acierta og Cul de Sac indeholder forordningens artikel 14, stk. 1, en almindelig bestemmelse, der tildeler designeren rettighederne til designet. Den eneste undtagelse til denne bestemmelse følger af bestemmelsens stk. 3 og vedrører alene det tilfælde, hvor design frembringes af arbejdstageren inden for et ansættelsesforhold, der indebærer et underordnelsesforhold. Der foreligger således ikke noget hul i forordningen vedrørende fastlæggelsen af ejerskabet over EF-design.

60 Acierta og Cul de Sac har præciseret, at rettighederne til EF-design ved aftale kan overdrages til en retssuccessor.

61 Det Forenede Kongeriges regering har gjort gældende, at forordningens artikel 14 ikke regulerer retten til et design, der frembringes efter bestilling. Den er derfor af den opfattelse, at medlemsstaterne i overensstemmelse med betragtning 39 til forordningen samt med forordningens artikel 88, stk. 2, kan anvende deres nationale lovgivning vedrørende ikke-registrerede design.

Domstolens bemærkninger

62 Det bemærkes indledningsvis, at Domstolen i den foreliggende sag alene skal tage stilling til tilfælde, hvor der for det første er tale om ikke-registrerede EF-design, der frembringes efter bestilling, og for det andet, at LPJDI ikke sidestiller sådanne design med design, der frembringes inden for rammerne af et ansættelsesforhold.

63 Som det følger såvel af kravene om en ensartet anvendelse af fællesskabsretten som af lighedsprincippet, skal en bestemmelse i fællesskabsretten, som ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret, med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde normalt i hele Fællesskabet undergives en selvstændig og ensartet fortolkning, som skal søges under hensyntagen til bestemmelsens kontekst og formålet med den pågældende ordning (jf. bl.a. dom af 18.1.1984, sag 327/82, Ekro, Sml. s. 107, præmis 11, af 19.9.2000, sag C-287/98, Linster, Sml. I, s. 6917, præmis 43, og af 14.12.2006, sag C-316/05, Nokia, Sml. I, s. 12083, præmis 21).

64 Dette er tilfældet med begreberne »designeren« og »den, til hvem dennes ret er overgået«, som fremgår af forordningens artikel 14.

65 Hvis de pågældende begreber imidlertid skulle fortolkes forskelligt i de forskellige medlemslande, ville de samme omstændigheder kunne give anledning til, at rettighederne til EF-designet i visse medlemsstater ville tilkomme designeren og i andre medlemsstater ville tilkomme designerens retssuccessor. I dette tilfælde ville beskyttelsen af EF-design ikke være ensartet på hele Fællesskabets område (jf., analogt, Nokia-dommen, præmis 27).

66 Det er derfor vigtigt, at de ovennævnte begreber undergives en ensartet fortolkning i Fællesskabets retsorden.

67 En sådan fortolkning bekræftes af første betragtning til forordningen, hvorefter formålet er at opnå et »EF-design, der gives samme beskyttelse med samme retsvirkninger inden for hele Fællesskabets område […]«

68 Det følger desuden af forordningens artikel 1, stk. 3, at det pågældende design kun kan overdrages med virkning for hele Fællesskabet, medmindre andet er fastsat i forordningen.

69 Hvad nærmere angår overdragelse af rettigheder over EF-design fra designeren til dennes retssuccessor i henhold til forordningens artikel 14, stk. 1, skal det fastslås, således som også FEIA, Cul de Sac og Acierta i det væsentlige har gjort gældende, at adgangen til en sådan overdragelse indirekte følger af artiklens ordlyd.

70 En sådan fortolkning følger desuden udtrykkeligt af visse sprogversioner af begrebet »den, til hvem dennes ret er overdraget«, såsom den tyske, svenske, polske, slovenske og engelske version, som henholdsvis anvender begreberne »Rechtsanfolger«, »den till vilken rätten har övergått«, »następcy prawnemu«, »pravni naslednik« og »successor in title«.

71 En sådan overdragelse inkluderer en overdragelse ved aftale.

72 Det følger nemlig af forordningens forarbejder, som det også er anført af generaladvokaten i punkt 46-50 i forslaget til afgørelse, at designeren ved aftale kan overdrage rettighederne over EF-designet til en retssuccessor.

73 Denne fortolkning understøttes af ottende og femtende betragtning til forordningen, som understreger behovet for at tilpasse beskyttelsen af EF-design til alle økonomiske sektorers behov i Fællesskabet.

74 Det er desuden væsentligt navnlig for beskyttelsen af ikke-registrerede EF-design at sikre overholdelsen af forbuddet mod kopiering af disse design i overensstemmelse med betragtning 21 til forordningen samt forordningens artikel 19, stk. 2.

75 Bortset fra de enkelte designere, der omtales i forordningens syvende betragtning, følger det af betragtning 16 og 25 til forordningen, at producenterne af ikke-registrerede EF-design ligeledes kan være visse økonomiske sektorer i Fællesskabet.

76 Under sådanne omstændigheder kan det, som også Det Forenede Kongeriges regering har gjort gældende, ikke udelukkes, at retssuccessoren er økonomisk stærkere end designeren, og at førstnævnte råder over de væsentligste midler til at anlægge sag med henblik på at hindre kopiering af det pågældende design.

77 Det følger heraf, at den tilpasning, der følger af ottende og femtende betragtning til forordningen, af beskyttelsen af EF-design til de behov, der gør sig gældende inden for alle Fællesskabets økonomiske sektorer, gennem aftale om overdragelse af EF-design kan bidrage til en effektiv håndhævelse af de rettigheder, der tillægges et EF-design inden for hele Fællesskabet, sådan som det fremgår af betragtning 29 til forordningen.

78 I øvrigt vil en bedre beskyttelse af industriel formgivning i henhold til syvende betragtning til forordningen ikke alene fremme de enkelte designeres bidrag til summen af Fællesskabets formåen på dette område, men også fremme innovation og udvikling af nye produkter samt investering i produktion heraf.

79 Det følger af det ovenstående, at muligheden for ved aftale at overdrage rettigheder over EF-design fra designeren til dennes retssuccessor i henhold til forordningens artikel 14, stk. 1, er i overensstemmelse med såvel artiklens ordlyd som med de formål, der forfølges med forordningen.

80 Det påhviler imidlertid den nationale ret at efterprøve indholdet af en sådan aftale og i den forbindelse om fornødent at fastslå, om rettighederne over det ikke-registrerede EF-design rent faktisk er blevet overdraget fra designeren til dennes retssuccessor.

81 Ovenstående betragtninger er naturligvis ikke til hinder for, at den nationale ret i forbindelse med den pågældende undersøgelse anvender lovgivningen om aftaler for at fastslå, hvem der i overensstemmelse med forordningens artikel 14, stk. 1, er indehaver af det ikke-registrerede EF-design.

82 På baggrund af samtlige anførte betragtninger skal det tredje spørgsmål, litra a), besvares med, at under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede skal forordningens artikel 14, stk. 1, fortolkes således, at retten til EF-designet tilkommer designeren, medmindre den ved aftale er blevet overdraget til dennes retssuccessor.

Om det tredje spørgsmål, litra b), samt det fjerde og det femte spørgsmål

83 Henset til besvarelsen af det tredje spørgsmål, litra a), er det ufornødent at besvare det tredje spørgsmål, litra b), samt det fjerde og det femte spørgsmål.

Sagens omkostninger

84 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

1) Artikel 14, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design finder ikke anvendelse på design, der frembringes efter bestilling.

2) Under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede skal artikel 14, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 fortolkes således, at retten til EF-designet tilkommer designeren, medmindre den ved aftale er blevet overdraget til dennes retssuccessor.

Underskrifter